

BENDE 'VAR'IM

Kızlarla yurdun yemekhanesinde oturuyorduk. Yemekhanenin girişine bakan tarafa oturmuş, içeriye girenleri seyrediyordum. İçlerinden biri dikkatimi çekti. Bakıp bakmamak arasında tereddüt ettim, yine de gözlerimi ondan alamadım. Gözlerim onu takip ediyordu. Yemek sırasına girdi, Çatal, kaşık almak için uzandı, yetişemedi. Bacakları dizlerinin üzerine kadar yoktu. Yürürken ellerinden destek alıyordu. Yemek sırasında olan biri ona yardım etti. Bütün istediklerini yakın bir masaya koydu ve gitti. Tek başına oturuyordu. Bir şey eksikti galiba. Gözleri bir şey arıyordu. Kalkmak istedim ama yapamadım. Kendi yaşlarında bir kızdan yardım almasının onu inciteceğini düşündüm. Neyse ki birkaç dakika sonra arkadaşı geldi. Bütün dikkatimi ona vermiştim. Masada konuşulanları duymuyor, sadece ona bakıyordum. Ne kadar da cesur görünüyordu. Yakınlarından uzakta yeni bir yol çizmek için savaşıyordu. Evet, savaşmaktı onunki; çatal alırken, otururken, yürürken savaşıyordu. Benim gibi birçok insan vardı yurttta. İki kolu, iki bacağı, iki gözü, bütün organları tam olan insanlar. Upuzun merdivenlerden çıkabiliyor, elimizin uzandığı her yere yetişebiliyorduk. Bunlarda yetmiyor zıplıyor, koşuyorduk. Çoğunluğun olduğu yerde birkaç kişi önemsenmiyordu. Öyle olacak ki yurdunda bütün tasarımı çoğunluğa göre yapılmıştı. Yurt inşa edilirken kimse onları düşünmemiş ve onları yardıma muhtaç hale getirmişti.

Biz masadan kalkarken, onlarda kalkıyordu. Masadayken karşımda oturan arkadaşım onu hiç görmemişti. Onu gördüğü sırada arkadaşımın yüzüne bakıyordum. Acıyan bakışlarla iç geçirdi. Garipsedim. Hepimiz öyle olabilirdik. Bir an kendimi onun yerinde hissettim. Ve arkadaşım bana öyle bakıyordu. Ne berbat bir şey. Dışarı çıktık. Kantinin merdivenleri alabildiğince uzundu. Yavaşladım. Birkaç saniye inişini seyrettim. Tekerlekli sandalyesi de yoktu. Olsa ne olacaktı ki, tekerlekli sandalye ile mi inecekti. Baktığımı anlamasın diye hızlıca arkadaşlara yetiştim. İçten içe üzül müştüm. Nasıl bu kadar duyarsız olabiliyorduk. Gazetelerde, televizyon programlarında bas bas bağırın o duyarlı vatandaşların eli buraya uzanamamış mıydı? Peki ya yurt müdürü? Hadi burada çalışanlar ekmek derdine düşmüş, hadi yurdu yapanlar düşüncesizlik etmiş. Peki ya o müdür olacak adam...

Odaya geldik. Saat epeyce geçti. Sabah ders vardı, erken kalkacaktık. Işıklar söndü. Her sabahki gibi zar zor kalktık yataktan. Uyku sersemi otobüsü kaçırmamak için koşturuyorduk. Otobüsün bu kadar dolu olması bütün enerjimi bitiriyordu. Tıkış tıkış içeri girmeye çalışıyor nefes almak için köşelere kaçıyorlardık. Zaten yarım saatte bir geliyordu. Binmesek bir diğeri için yarım saat daha beklemek zorunda kalıyorduk. Onunda şimdikinden bir farkı olmayacağı için katlanıyorduk. Belediyeye bunun için şikâyete gitmiştik. Yapacakları şeyler için bizden biraz daha zaman ve anlayış istemişlerdi. Çaresiz, tamam, demiştik...

Her akşam kantine gittiğimde ona bakıyordum. Görebilmek için biraz daha bekliyor, kızlara bahaneler uyduruyordum. Neredeyse bir ay olmuştu hiç görmemiştim onu. Dayanamayıp gittiğini düşündüm. Biraz rahatlamıştım. Ailesinin yanında daha güvende olacağından emindim...

Sınavların telaşı başlamıştı. Bir güne iki sınav olunca bir o kitabı alıyor, bir bu kitabı okuyorduk. O gün kızlarla sınavlarımız ayrıldı. Kızlar benden önce çıkmış, bense uyuya kalmıştım. Haliyle otobüsü de kaçırdım. Bir telaş yola fırladım. Yurdun önünden şehirlerarası otobüs geçiyordu. Koştu. Yalvar yakar bindim arabaya. Nefes nefese kalmıştım. Okula doğru durmadan koşuyordum. Saate baktım. Tam yarım saat geç kalmıştım. Sınıfa girdim. Hoca yüzüme bakıyordu. Konuşmasına fırsat vermeden ağlamaklı yüz ifadesiyle anlatmaya başladım. Hoca beni hiç umursamıyordu. Sınavdan çıkanlar olduğunu, yapabileceği bir şeyin olmadığını söyledi. Çok sinirlenmiştim. Yürümek bana iyi gelirdi. Sınırımı atmak için yürüdüm. Çok çalışmıştım. Nasıl bu kadar aptal olabildim. Yapacak bir şey yoktu artık. Bütünlemelerde verecektim o dersi. Bir an rahatladım. Neredeyse hiçbir yere bakmadan bir saattir yürüyordum. Başımı kaldırdım. Yolun karşısında kantindeki o çocuğu gördüm. Bir

yere doğru gidiyordu. İstemsiz bir şekilde onu takip etmeye başladım. Nereye gittiğini merak ediyordum. Bu sefer tekerlekli sandalyesi de vardı. Tekerlekleri kendisi çeviriyordu. Caddeden sağa saptı. Uzunca bir süre o yolu takip etti. Nihayet bir apartmana girdi. Gitmemişti demek. Neden takip ettiğimi bile anlamamıştım. Gerisin geriye yurda döndüm. Çok sevdiğim bir arkadaşım akşamüzeri geleceğini haber verdi. Biraz olsun iyi gelmişti bu haber. Onu karşılamak için yurdun önünde bekliyordum. O sırada okuldan gelen öğrenciler otobüsten iniyordu. Biri yavaş yavaş inmek zorundaydı. Daha inmemişti ki kapılar kapandı. Genç çocuk kapının arasında kaldı. Bunu gören herkes şoföre bağırdı, kapıyı açmasını söyledi. Koşar adımlarla kapıya sıkışan çocuğun yanına gittim. O'ydu. Bir anda herkes başına toplanmıştı. Kenara çekildim. Hiç bir şey söylememişti, arkadaşlardan biri sandalyesini açtı, oturmasına yardım etti ve yurda doğru gittiler. Belediye'ye şikâyete gittiğimizde bizden zaman istemişlerdi. Zaman vardı, hem de fazlasıyla. Ama geçen zamanın insanlara ne gibi acılar yaşatacağını kimse bilmiyordu. Sessizce gitti. Tek kelime bile etmeden. Sanki her zaman başına gelen bir şeymiş gibi. Onun bu sessizliği beni derinden etkilemişti. Kimisi bağırıktan öteye geçemezken, o sessizce haykırıyordu bütün gerçeği...

Onunla konuşmaya karar verdim. Bütün akşamı kantinde geçirdim. Gelmedi. Ertesi gün yine bekledim kimse yoktu. Sonunda yurdun bahçesinde gördüm, tek başına oturmuş kitap okuyordu. Neyse ki okuduğum bir kitaptı. Konuyu kitaplardan açtım. Biraz garipsemişti beni sonra nasıl oldu bilmiyorum, alıştı bana. Adının Murat olduğunu öğrendim. İlk zamanlar beni yanlış anlamasından korktuğum için o konulardan hiç bahsetmedim. Neredeyse tanışalı bir ay olmuştu ki beni bir yere davet etmek istedi. Tereddütsüz kabul ettim. Onun hayatını çok merak ediyordum. Okul çıkışı buluşmaya karar verdik. O kadar nazikti ki, beni okulun önünden aldı. Göttürdüğü yerin önüne gelince bir gülümseme belirdi yüzümde. Onu takip ettiğim gün geldiği yeri burası. Niye güldüğümü sordu. "Hiç" dedim. İçeri girdik apartman asansörlüydü. Beşinci kata çıktık. Korkmadım desem yalan olur. Gene de girdim içeri. Kapıyı bizim yaşlarımızda bir genç açtı. Salonunda dört kişilirdi. Bizle beraber altı kişi olmuştuk. Ben istemesem de gözlerim doluyordu. Niye bilmiyorum, bazen çok sulu gözlü olabiliyorum. Salonunda üçlü koltuklar vardı, bir köşesine oturdum. Karşımda oturan kişinin gözleri görmüyordu. Diğerinin ise bir bacağı sakattı. Bizden yaşça küçük down sendromlu bir çocuk daha vardı. Oldukça yaşlı bir amca ise ne konuşabiliyor ne de duyabiliyordu. Anlattıklarına göre bir kaza sonucu felç geçirmiş. Hepsinin yaşları farklı farklıydı. Hepsinin ayrı bir hikayesi vardı. Kimi doğuştan, kimi iş kazası. Onlar anlatıyor, ben dinliyordum. Takatim kalmamıştı. Su içme bahanesiyle mutfığa gittim. Hüngür hüngür ağlıyordum. Hissettiklerim acıma duygusu değildi. Bende onlar gibi olabilirdim. Yapamadıklarına ağlıyordum ben. Bunca zamandır göremediklerime, duymak istemediklerime. Şimdi hepsinin içerisindeydim. Her şeyi duymuş, görmüşüm ve hepsine dokunabilecek kadar yakındım. Birkaç dakika sonra Murat geldi. Yüzümü saklamak için ona bakmamaya çalıştım. Ağladığımı anladı:

Murat: Ne oldu?

Ben: Hiç.

Murat: Ama ağlıyorsun?

Ben: Yok, öyle bir şey, sana öyle geldi herhalde.

Murat: Yürüyemiyor olabilirim ama görebiliyorum.

Ben: Niye getirdin beni buraya?

Murat: Arkadaşlarımla tanışmanı istedim.

Ben: Tek sebebi bu mu yani.

Murat: Başka ne olabilir ki?

Ben: Hiç saçmalıyorum sadece.

Murat: Çıkalım mı?

Ben: Evet.

Arkadaşlarla vedalaştıktan sonra yurda döndük. Yurda gidene kadar tek kelime bile etmedim. O da bir şey sormadı. Yurda gidince hemen yattım, kimseyle konuşmak istemiyordum. Düşündüm, onları düşündüm. Bir hafta boyunca Murat'a hiç görünmedim. Pazartesi sabahı ilk işim onu aramak oldu. Yurdun bahçesine gelmesini söyledim. Buluştuk:

Murat: Niye çağırdın beni?

Ben: O günden beri sizi düşünüyorum, seni ve arkadaşlarını.

Murat: Neden?

Ben: Neden mi? Bütün bu yaşadıklarınızı herkesin duyması gerek. Bana anlattıklarınızı herkesin bilmesi gerek.

Murat: Bilseler ne değişecek ki. Yine aynısı olacak. Böyle gelmiş böyle gider.

Ben: Saçmalıyorsun. Ben sizi anlıyorum. Seni gördüm ben. Yemek sırasında, merdivenlerden inerken, otobüste.

Murat: Sen farklısın. Herkes seni gibi düşünmüyor. Yaşadıklarımı acıyan gözlerle seyretmekten başka bildikleri yok.

Ben: Sende onları görmüyorsun. Onlar telaş içinde, geçim derdi herkesi yarıya sürüklüyor. Kendimizden başka kimseyi göremiyoruz. Fırsat yok. Fırsat olmuyor. 800 lira maaş için sabah sekiz akşam altı çalışmak zorundayız.

Murat: Kendin söylüyorsun ya işte. Yapacak bir şey yok. Üsteleme artık. Denemedim mi sanıyorsun. Denedim ama olmadı.

Ben: Bir daha deneyeceğiz o zaman. Bu sefer birlikte. Sen, arkadaşların ve diğerleri. Hepimizin dinleneceği bir organizasyon başlatacağız. Siz sorunlarını anlatacaksınız. Herkes dinlemek zorunda kalacak bu gerçekleri. Ben ve benim gibiler yüzünden bu zorlukları çekiyorsunuz. Buna bir son vermenin zamanı geldi.

Murat: Şeyy...

Ben: Sözümlü sakın kesme. Sen arkadaşlarını organize et. Gerisini ben ayarlayacağım. Okulun konferans salonunu kullanırız. Bütün basını oraya toplarız. Belediye Başkanı, Yurt Müdürü, bütün yetkililer orada olur. Şehrin göbeğinden de bütün insanların seyretmesini sağlarız. Olabildiğince çok engelli arkadaşları konferans salonunda bir araya getiririz. Bana güveniyorsun değil mi?

Murat: Sonunda üzülen sen olacaksın. Ama kabul, senden başka türlü kurtulamayacağım kesin.

İçimde büyük bir sevinç vardı. Murat'ın bana güvendiğini biliyordum. Kalkarken gözlerine baktım. Gülümsedi. Biliyorum. Çok şey değişecek. Hemen işlere koyuldum. Bir an önce hazırlıkların tamamlanması için uğraşıyordum. Murat da bir taraftan arkadaşlarını ikna ediyordu. En zoru sponsor bulmaktı. Biraz cebimizden, birazda hayırsever esnafla işi halletmeye çalıştık. Görünen her yere ilanları astık. Ana caddeye de kocaman bir afiş. Toplantının anlamını ifade eden bir resimle üzerine:

BENDE 'VAR'IM

Ya Sen?

Pazar Günü, Saat: 13:00

Yer: Konferans Salonu

O gün geldi. Her şey istediğimiz gibi hazırды. Yavaş yavaş insanlarda toplanmaya başlıyordu. Murat işini çok iyi yapmıştı. Konferans salonunda birçok engelli arkadaş vardı. Basında yerini aldı. Çok fazla izlenen kanalların muhabirleri ve bir o kadar ünlü gazeteciler gelmişti. Şehrin yerel kanalı da canlı olarak yayınlıyacaktı. Nihayet herkes tamamlandı. Açılışı görme engelli Ali Ağabey yaptı. Bütün toplantının özetiyle söyledikleri:

Merhaba, burada olmamızın sebebi unutulmuş bazı şeyleri hatırlatmak içindir. Söyleyeceklerim sakın kalbinizi kırmasın, ben sadece yaşadıklarımı anlatacağım. Üslubum kiminize göre ağır gelebilir. Yanlış anlamayın sakın beni ne bir isyan ne de başka bir şey. Ben sadece anlatacağım. Yorum sizindir.

Yolda yürüyorum. İnsanlar için yapılmış kaldırımlarda. Sizin için kıymetli olanın arabalarınız olduğunu hissediyorum. Arabalarınızı kaldırımın üstüne çıkarıyorsunuz. Görenleriniz, yürüeyenleriniz hızlıca yolunu değiştirebilir. Ama ben bunu birinin yardımı olmadan yapamam. Çok kıymetli, arabalarınızın geçtiği yola çıkıp yürüyemem. Arabanın çarpması beni tedirgin eder. Farkında mısınız? Bana ve benim gibi insanlara yaptığınız kötülüğün. Başka bir kaldırım daha. Yürüyorum. Bazen fark edemiyorum, kaldırım taşının kırık olduğunu. Üzerine basıyorum, altında birikmiş su sızıyor pantolonumun üzerine. Siz fark edebiliyorsunuz. Kenardan yürüme şansınız var. Ama ben sizin gibi değilim. Karşıdan karşıya geçiyorum mesela. Kırmızı ışık yanıyor ama ben bunu göremiyorum. Biri koluma giriyor, karşıya geçiyoruz beraber, teşekkür ediyorum kendisine. Bana ne yaptığının farkında mısınız? Yürüme engelli arkadaşım merdivenden çıkmak istiyor. Kapıdan girebilmek için başka çaresi yok. Ama ne mümkün. Oradan çıkması dakikalarını alıyor, yoruluyor. Bu da yetmezmiş gibi ona bakan bakışların altında eziliyor. Bunlara siz mecbur ediyorsunuz. Farkında mısınız? Araba kullanmamıza izin verilmiyor. Çünkü göremiyor, yürüyemiyoruz. Kimimizin direksiyonu tutacak elleri yok. Bunları kavrayabilecek kadar zekisiniz, öyle değil mi? Ama neden düşünemiyorsunuz otobüse, minibüse, dolmuşa binerken çektiğimiz zorlukları. Otizmi ya da down sendromlu birini görünce hemen çocuklarınızı uzaklaştırıyorsunuz onlardan. Hiç aklınıza gelmiyor mu şefkat elinizin onlara ne kadar iyi geleceği. Sırf sizin bu anlamsız kaygılarınız yüzünden ne yapacağını bilemiyor onlar. Onların içindeki sevgiyi görmek istediniz mi hiç. Yüzlerinde tebessüm hiç eksik olmaz onların. Karşılıksız severler. Çoğunluğa uymuyoruz. Bunun farkındayız. Ama hepimiz farklı farklıyız zaten. Kimimiz şişman, kimimiz zayıf. Ama öyleyken bile farklıyız. Kimimizin bacakları kalın, kimimizin göbeği var. Ama siz kendinizi bile görmezden geliyorsunuz. Standart bedenler oluşturmuşsunuz. Belli kalıplara sığmaya çalışıyorsunuz. Çok fazla karışık dünya biliyorum. Geçim derdi büyük yük. Çocuklarınıza iyi bir gelecek sağlamaya çalışıyorsunuz. Kendi ailenizi bile unutabiliyorsunuz bazen. Farklıyız. Hepimiz birbirimizden çok farklıyız. Ama bu bizim insan olarak yaratıldığımız gerçeğini değiştirmez. Ben unuttuğunuzun farkındayım. Hani ölüm Allah'ın emri. Ne zaman öleceğimizi bilemeyiz. Olurda ömrümüz yeterse diye emekli olabilmek için SSK Bağkur'a paralar yatırırız. Yaşlılığımızda kimseye muhtaç olmamak için. İşte olur da bir gün Allah korusun engelli olabilirsiniz. İşte o zaman kimseye "Ah" etmemek için bizleri düşünün. Ve bir an önce bir şeyler yapın. Sözlerim hepimize değil. Biliyorum. Bizleri düşünen insanlarda var. Ben diğerlerine sesleniyorum. Beni kendinize muhtaç durumda bırakmayın. Benim herkes gibi yaşamaya hakkım var. Herkesin bir imtihanı vardır bu dünyada. Hepimiz bir şeylerle sınanıyoruz. Kolay olmuyor. Bir sıfır geriden geliyoruz biz. Siz bile zorlanmıyor musunuz dışarıda. Kalabalıktan, çarpuk çarpuk kaldırımdan, tıklım tıklı otobüsten. Bazen hiç yapmadığınız bir şey yüzünden suçlandığınız olmadı mı? Onların size bakışlarını hatırlıyor musunuz? Bizimde suçumuz yok inanın. Çocuklarınızı, kendinizi uzaklaştırmaktan vazgeçin. Beraber olalım. Biraz daha duyarlı olalım. Ben sizin sıkıntılarınızı neden bizleri göremediğinizi anlayabiliyorum. Bu söylediklerim yardım edin bana çağırısı değildir. Sadece Bende 'Var'ım. Herkes iki kol, iki bacakla ya da bütün organları tam bir şekilde hayatını sürdüremeyebiliyor. Ama bu insan olduğumuz gerçeğini değiştirmez. Toplu yerleri yaparken bizleri de düşünün. Kimimiz sizden daha geç öğreniyor olabiliriz, davranışlarımız herkes gibi olmayabilir. Ama sizi incitecek bir şey yapmayız. Acımanıza gerek yok bizlere. Bu bizim canımızı yakar farkına varın. Ve unutmayın. BENDE 'VAR'IM. Bir olalım. Beraber olalım. Beraber yürüyelim.

Herkes ayakta alkışlıyordu. Bütün salon "Bende Var'ım" sloganıyla inliyordu. Birkaç arkadaş daha konuştuğundan sonra kapanışı ben yaptım:

Biz bazen unutabiliyoruz. Çünkü zaman bazen yetemeyebiliyor başkalarını düşünmemize. Bazen gördüğümüz halde görmemezlikten gelebiliyoruz. Hepimiz Var'ız. Biliyoruz. Ama aklımızı hep başka şeylerle meşgul ediyoruz. Dizileri kötölemek için

söylemiyorum, ya da filmleri. Arkadaşlarla bulduğumuzda tek konumuz onlar olabiliyor. Sonra boş vaktimiz olmadığını düşünüyoruz. Engelli arkadaşları görünce acıyan bakışlardan öteye geçemiyoruz. Aslında kalıplaşmış düşüncelerden ileri geliyor. Ben hep “Devlet yapsın” sözlerini duydum. Bir çekirdek aile bile kendini idare edemiyor bazen. Her şeye yetemiyoruz, yetişemiyoruz. Suçu hep başkalarına bırakıyoruz. Vazgeçelim. “Komşusu açken tok yatan bizden değildir” mantığıyla büyütelim çocuklarımızı. Bananeci olmaktan vazgeçelim artık. Ben hepimizi kendimde dahil duyarlı olmaya çağırıyorum. Acımdan öteye geçebiliriz. Birbirimiz için ne yapabiliriz ona bakmalıyız. Ancak böyle iyi bir insan, iyi bir vatandaş olabiliriz. Çözümler üretebiliriz eksik kalan yanlarımız için. Bunlarla ilgili projeler hazırlayabiliriz. Biz akıllı insanlarız. İnsanlara her şekilde müşteri gözüyle bakmaktan vazgeçmeliyiz. Çoğunluğu değil, bütün insanları düşünmeliyiz. Eğer ki çoğunluğun yanında tek bir insan bile mutsuzsa, bu bir yerde hata yapıldığını gösterir. Allah hepimizi ayrı ayrı yaratmıştır. Ve hepimizin birbirinden farklı özellikleri vardır. Eğer ki bizler bu farklılık içerisinde tek düzen bir yaşam kurmaya çalışırsak çoğumuzun mutsuz olduğu bir dünya oluştururuz. Sözlerimi bir çağrıyla bitirmek istiyorum. Herkesin birlik ve beraberlik içerisinde, her bireyin mutlu yaşayabilmesi için BENDE ‘VAR’IM. PEKİ YA SİZ?

Konuşmam bittikten Sonra Murat’ın gözlerine baktım. Gülümsedi. Mutlu olmalıydı. Aslında ben öyle olmasını istiyordum. Yeni bir başlangıçtı bu. Bütün insanlık için yeni bir umut...

